

Vicenç Pagès (1963-2022), un comiat inesperat

opinió

Imma Merino

A favor de la vida, la literatura

Fa uns mesos, mentre jo visitava Trieste, Vicenç Pagès em va escriure dient-me que aquesta ciutat era el lloc on més li agradaria anar. De fet, em va comentar el seu projecte: llegir (o rellegir) els escriptors principals (Svevo, Joyce, Saba, Pahor, Magris, Maderi) vinculats a Trieste abans de fer un viatge en el qual, afegia, "curiosament la Camil·la i la Berta també hi estan interessades". Quan fa unes setmanes vaig saber de la gravetat de la malaltia d'en Vicenç vaig témer que no podria fer aquest viatge amb la seva companya i la seva filla. També vaig tornar a sentir allò que, a mesura del temps, ja sabem sobre la fragilitat de l'existència i, per tant, dels projectes que ens fem. Tanmateix, allò que projectem cap al futur ho vivim en el present. És així que he imaginat que en Vicenç ha fet aquest viatge llegint els "escriptors de Trieste". Com tants d'altres.

Em consta que, fins al final, ha llegit (durant els últims dies, quasi l'únic que li permetia fer una malaltia devastadora) i ha escrit tant com ha pogut. Bona part de la seva vida s'ha lligat a la literatura. No pas a la manera de la literatura com a substitut de la vida. No va ser la literatura en contra de la vida, sinó a favor seu.

Vicenç Pagès, l'any 2006, quan va presentar el llibre 'De Robinson Crusoe a Peter Pan' ■ LLUÍS CRUSET

Una manera de viure-la amb més coneixement i amb més lucidesa sobre l'experiència humana i els signes dels temps, cosa que tant ha reflectit en les seves crítiques i articles com en els seus textos de creació narrativa i assagística. És així que hi ha vida (amb les il·lusions i decepcions, amb la me-

mòria de les vivències i la cultura generacionals) en la seva literatura, malgrat els jocs amb el llenguatge, els cercles d'infinites combinacions i una certa manera postmoderna de fer metaliteratura. Entre altres, hi són per sempre més *El món d'Horaci*, *La felicitat no és completa*, *Els juga-*

dors de whist, *Dies de frontera*.

Lector voraç, sempre curiós, sense prejudicis pel que fa a èpoques, estils o gèneres, el llegir no li va fer perdre mai l'escriure. Va escriure sobre allò que va llegir i el llegat literari va inspirar-lo sense mimetismes perquè era un home temperat que escrivia amb audàcia. Va pensar la literatura i

Bona part de la seva vida s'ha lligat a la literatura, no pas com a substitut de la vida, sinó a favor seu

va fer-ne. També, tant en converses amistoses com en clubs de lectura, va discutir-la amb conviccions modulades per la ironia. Va ensenyar-ne els seus continguts com a professor d'institut i després a la Universitat Ramon Llull. I va estimular generosament a escriure, com reconeixen els seus alumnes, a través de tallers literaris. Que l'escriptura ha de lligar-se al desig (però també a l'esforç) ho va apuntar amb *Un*

tramvia anomenat text, un manual a contracorrent per ajudar a escriure en uns temps que no semblen concedir valor a fer-ho amb propietat i finesa.

Ahir, en aquest diari, Miquel Riera escrivia que va tenir present en Vicenç el 25 d'agost, Sant Genís, a la plaça de la Vila de Torroella de Montgrí mentre hi ballaven els gegants i s'hi tocaven sardanes de festa major. No ens ho vam dir, però, com en el cas d'altres persones, em passava el mateix: sentia una absència. El solia trobar a sota de la torre del rellotge, observant la gentada. Aleshores em deia: "Aviat ens arribaran els originals del Casero." Hem compartit durant vint-i-cinc edicions la tasca com a jurats d'aquest premi de la Llibreria 22; en bona part, acompanyant-nos en Guillem i després també en Jordi, amb l'Eva, la Mita i en Fono; en unes quantes hi va ser Miquel Pairoli, mort tan prematurament com en Vicenç. Sempre era el primer que llegia les obres i ens feia arribar els seus comentaris concisos, precisos, esmolats, intel·ligents, com li era propi.

La capella ardent serà avui al tanatori de Torroella de Montgrí a partir de les 15.30, i a les 17.30 se celebrarà l'acte de comiat.

opinió

Eva Vázquez

Vindrà la tristesa i serà una casa on estar-s'hi

No ens mereixem aquesta pena una altra vegada, una altra vegada a l'estiu. El primer cop, feia un dia radiant de platja, i va ser allà, mentre portava el meu fill d'un any agafat de la mà a tocar l'aigua, que en Guillem Terribas va trucar-me perquè acabava de morir en Miquel Pairoli. La segona vegada va ser aquest dissabte a la nit i, com si es tanqués un cercle, li va tocar al meu fill, que ha tingut temps de créixer prou per conèixer l'efecte dolorós de certes paraules, ser la persona que m'ho digués primer: "T'han trucat perquè s'ha mort en Vicenç Pagès." Ha estat molt pitjor que la primera vegada, perquè a quina mà t'agafes quan el nen ja no és un nen i et colpeja de

nou una trucada com aquesta? Des del migdia, amb la família havíem estat celebrant prop de mar l'aniversari d'una amiga que en poc temps va perdre la germana i el marit, tots dos a l'estiu, un estiu com aquest. Feia un dia preciós, estàvem contents de retrobar-nos, brindàvem, i de cop ella va dir: "No em trec la tristesa de sobre." Mentre la vida t'estira, fins i tot amb una llum tan prodigiosa com la d'aquest dissabte d'agost, encara aquell desgast metòdic treballant per dins, la crosta que no marxa. També ens passarà, això, amb en Vicenç; no ens podrem treure la tristesa de sobre, i vindrà que potser l'acollirem amb un cert agraïment, si portar-ne el pes és també una manera de fer-

Vicenç Pagès, el 2018 ■ O. DURAN

lo present, a ell, precisament, que era tot el contrari d'un home trist. Si penso en totes les converses que vam tenir, i la majoria eren sobre temes llibrescos, em sorprenec recordant sobretot les que tractaven de coses molt quotidianes: els fills, l'aigua d'agulla, una cançó dels anys setanta, les virtuts de les arts marcials, de les quals apreciava, a més de la disciplina i la humilitat, l'oportunitat que li brindaven de relacionar-se amb gent que no tenia res a veure amb la literatura. "És important no perdre el món de vista", em va comentar el dia que va enviar-me, perquè havia rigut incrèdula davant la seva nova afició, una foto seva i dels seus companys d'aikido, tots vestits amb el *dogui* ceri-

monial. I, així i tot, se m'acudeixen molt poques persones que haguessin llegit tant com ell i amb tant de profit. Va consultar totes les edicions a l'abast dels contes de Txèkhov per preparar-ne una antologia en català, i va dedicar un estiu a l'obra completa de Kafka, inclosos assajos i biografies, per a un sol curs de la Ramon Llull. Calia ser tan exhaustiu? "És que hi ha alguna altra manera de fer les coses?", va replicar. La seva exigència, que podia arribar a cohibir, en realitat era profundament acollidora. No dic condescendent, sinó hospitalària, una proposta de casa on estar-s'hi. En cada llibre seu, hi he après més que en deu tractats gruixuts, i seguiré demanant-li d'entrar-hi.